

Az 1920-as évek vitézavatásainak ábrázolása a kortárs magyar sajtóban

OLÁH SZABOLCS

Bevezetés

A Vitézi Rend a Horthy-kori Magyarország egyik új és nagy fontosságú szervezete volt, mely sikeresen központi intézménnyé avanzsálódott fennállása során. A Vitézi Rend soraiba jelentkező személyek a vitézavatások során váltak a szervezet tagjává, mely pillanattól kezdve járt nekik a „vitéz” jelző és a „nemzetes úr” megszólítás, illetve számos állam által nyújtott kedvezmény.¹

Tanulmányomnak nem célja a Vitézi Rend hiánytalan és mindenre kiterjedő történetének bemutatása, hanem az 1920-as években megrendezett központi, ünnepélyes vitézavatások sajtómegjelenésének prezentálása a terjedelmi korlátok szabta lehetőségek között. A 20-as években megrendezett kilenc vitézavatásra való kutatási korlátozás fő oka, hogy az eredeti elképzelések alapján az 1929-es vitézavatás lett volna az utolsó.²

Publikációm első részében a kiválasztásra került kortárs sajtóorgánumokat mutatom be, így prezentálva az újságok értelmezési síkját. Ezt követően ismertetem a Vitézi Rend létrejöttét és az ünnepélyes vitézavatások általános, illetve az 1920-as évekre vonatkozó történetét. A művem értelmezéshez szükséges alaptudásának lefektetését követően térek rá a vizsgálatom és annak eredményeire. Végül összegezem a fontosabb konklúziókat, melyek megállapításra kerültek.

Forrásbemutató

Kutatásom fő forrását a kortárs magyar sajtó képezte, melyből eredeti elképzelésemben hat újságot emeltem ki elemzésére: a *8 Órai Újság*ot, *Az Est*et, a *Budapesti Hírlapot*, a *Friss Újság*ot, a *Népszavát* és a *Pesti Naplót*. E sajtótermékek kiválasztásánál az alapelvem az volt, hogy minél változatosabb irányból és nézőpontból közelíthessem meg a vitézavatásokról készült híradásokat. Sajnos azonban a forrásgyűjtés során a kiderült, hogy a *Népszava* esetében nem volt kimutatható (érdemi) sajtóaktivitás a vitézavatások esetében, melyet elemezni tudtam volna. A témában való passzivitás oka a lap ideológiai és történelmi háttérében keresendő. A *Népszava* 1877-ben indult a szociáldemokrata párt újságaként. Folyamatos volt az erőskezü szerkesztői irányítás, a szerkesztő pedig a pártvezetőség szigorú instrukcióit követte.³ A hírlap vezető publicistája a műfordítóként is termékeny (1907-től) Kunfi Zsigmond, aki az 1918–19-es forradalmak egyik minisztere is volt.⁴ 1920. február 17-én Somogyi Bélát és Bacsó Bélát (a *Népszava* szerkesztője és egyik munkatársa) tisztí különítményesek elrabolták és meggyilkolták.⁵ A *Népszava* a Horthy-korszakban szinte folyamatosan büntetett lap volt.⁶ A forrásadottságokból kifolyólag a tényleges elemzés során végül „csak” a *8 Órai Újság*, *Az Est*, a *Budapesti Hírlap*, a *Friss Újság* és a *Pesti Napló* került górcső alá.

A *Pesti Napló* az 1848–49-es szabadságharc leverését követő évben, 1850-ben jött létre, amely az 1849 és 1867 közötti időszak legfontosabb újságalapítása volt. A hírlapot kezdetben egy fiatal értelmiségi gárda formálta, azonban még az év folyamán átkerült a konzervatív árnyalatú nemzeti ellenzéki körök kezébe.⁷ Egyik kiemelkedő szerkesztője báró Kemény Zsigmond publicista és politikus volt, aki megszakításokkal közel másfél évtizedig szerkesztette a lapot. Az 1850-es évektől a nemzeti politikai ellenállás, a Deák Ferenc-

¹ Kis káté 1921, 22–24.; Kis káté 1934, 61–65.

² Vitézek Albuma 1939, 13.; ANGELOVICS 2014, 18.

³ BUZINKAY 1993, 94.

⁴ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 180–181.

⁵ BUZINKAY 2016, 326.

⁶ BUZINKAY 2016, 332–333.

⁷ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 122.

i „passzív rezisztencia” szócsövévé vált.⁸ A *Pesti Napló* jelentős változásokon ment át a kiegyezés után, anélkül, hogy a központi szerepéből veszített volna. 1875-ben a *Pesti Napló* az ellenzékiiségre hajló független lappá alakult át.⁹ 1901-től Surányi József lett a szerkesztő, aki visszavonult a politikától, azonban amikor Hatvany Lajos kaparintotta meg, akkor egy irodalmias baloldali lappá alakult.¹⁰ A Lenin-fiúk terrorja elől dr. Szegő Elemér, a *Pesti Napló* akkori szerkesztője és közgazdasági rovatvezetője Bécsbe menekült.¹¹ A „dicsőséges” 133 napnyi uralom alatt be volt tiltva, de újraindult a baloldal bukását követően.¹²

A *Budapesti Hirlap* 1881-ben indult, amikor is Légrády Károly letiltotta a *Pesti Hirlap* egyik számát, melynek hatására a teljes szerkesztőség kilépett, és elindította az új újságot.¹³ A lap kauciójának egyik letevője Tisza Kálmán miniszterelnök volt, de nem egy leplezett kormánypárti lap jött létre, hanem egy független politikai napilap. A lap Rákosi Jenő kiadó-tulajdonosi alapításával indult, akiről köztudott volt, hogy Tisza István és az 1867-es liberalizmus híve volt.¹⁴ Az újság a nemzeti ábrándokat, hiúságot és a sovinizmust propagálta.¹⁵ A *Budapesti Hirlap*nak sikerült megoldania, hogy egy pártoktól és kormányoktól független sajtóorgánium legyen. Az újságnak fontos felismerése volt, hogy a nemzeti kizárólagosság hirdetése sikeres sajtóüzletet működtethet.¹⁶ 1905–1906-ban a kormánnyal szembenálló, az Osztrák–Magyar Monarchia fennállását megkérdőjelező „nemzeti ellenállás” vezérorgánuma volt.¹⁷ A lapot a kommunista hatalom betiltotta, de a Tanácsköztársaság bukást követően ismét elindult.¹⁸ Bethlen miniszterelnöksége idején a kormányhoz hű napilap volt.¹⁹

A *Friss Újság* a millennium évében, 1896. év végén rajtolt bulvárlap, melynek 1897-től Habár Mihály volt felelős szerkesztője, aki sikeresen alakított ki az újságból egy pártpolitikai szempontok nélküli, az érdekességeket és olvasmányokat naponta felkínáló napilapot.²⁰ A hírlap egyik fontos jellemzője a népszerű felfogás volt, illetve a populárisabb sokoldalúság, mely sikeresnek bizonyult. A 20. század elején sikeresen elérte a 170–180 ezres napi példányszámot.²¹ A Tanácsköztársaság idején a napilap betiltásra került, és csak a bukása után rajtolt újra.²²

Az *Est* 1910. április 16-án kezdte tevékenységét, mellyel új szint adott az addigi politikai sajtónak. A lap alapítója, tulajdonosa és szerkesztője Miklós Andor volt, aki az Angol–Magyar Bank kölcsönével indította a lapot.²³ A lap szellemiségét amerikaiak lehet nevezni, melyet leggyakrabban bulvárlapnak tekintettek, pedig a bulvárra jellemző stílusnál sokkal igényesebb volt. A lap programja jól mutatja a tömegsajtó jellemzőit: az utca emberének felmagasztalása, hivatástudat és érzelmesre állított önstilizálás, illetve a tömeg ízlésének és érdeklődésének kiszolgálása.²⁴ Az *Est* saját tudósítókkal rendelkezett többek között Bécsben, Londonban, Párizsban, Berlinben és Antwerpenben.²⁵ Az első világháború alatt alakultak ki az újság

⁸ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 122–123.

⁹ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 139.

¹⁰ BUZINKAY 1993, 94.

¹¹ BUZINKAY 2016, 324.

¹² BUZINKAY – KÓKAY 2005, 207.

¹³ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 148.

¹⁴ SIPOS 2011, 97.

¹⁵ BUZINKAY 1993, 92.

¹⁶ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 148–149.

¹⁷ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 175.

¹⁸ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 207.

¹⁹ BUZINKAY 1993, 107.

²⁰ SIPOS 2004, 207.; BUZINKAY – KÓKAY 2005, 162.

²¹ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 162.

²² BUZINKAY – KÓKAY 2005, 207.

²³ BUZINKAY 1993, 95.; BUZINKAY – KÓKAY 2005, 182.

²⁴ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 182.

²⁵ SIPOS 2004, 127.

politikai ambíciói, illetve ebben az időszakban a külföldi sajtó által leggyakrabban idézett újság volt. A lap érdekessége, hogy egy addig sosem látott méretű „reklámhadjárat” után jelent meg.²⁶ A Tanácsköztársaság 1919 májusában betiltotta, Miklós Andor pedig Bécsbe menekült.²⁷ Az újság még 1919-ben ismét engedélyezésre került, és 1920-tól a szélsőjobb részéről kapta az egyik támadást a másik után.²⁸

A *8 Órai Ujság* az első világháború második évében, 1915-ben rajtolt el Nadányi Emil szerkesztésében, akit Nagy Samu követett a későbbiekben. A lap létrejötté gróf Tisza Istvánnak „köszönhető”, mivel egy racionális, független, de a kormány iránt lojális politikai sajtóterméket kíván kialakítani, melynek egyik terméke volt a *8 Órai Ujság*. A stílusát tekintve bulvárlapról lehet beszélni, mely délutánonként került az újságosokhoz.²⁹ Az újság egy elkötelezett sajtóorgánumnak tekinthető, mivel Tisza István munkálkodása volt az, ami életre hívta.³⁰ A hírlapot a Tanácsköztársaság idejében betiltották, és csak a rendszer bukását követően indult újra.³¹ A *8 Órai Ujság* a későbbiekben Bethlen bulvárlapjának volt tekinthető, mivel Bethlen kezébe került a sajtóorgánium részvényeinek többsége.³²

A Vitézi Rend alapítása

A Vitézi Rend alapítójának vitéz nagybányai Horthy Miklós tekinthető, aki a szervezet első főkapitány is volt.³³ A Vitézi Rend hivatalos kinyilatkoztatása alapján Horthynak Szegeden, a Károlyi féle ellenforradalmi kormányban betöltött hadügyminisztersége idején fogalmazódott meg az a gondolata, miszerint Magyarországnak szüksége van egy, az első világháborús veteránok kiemelkedő személyeit összefogó szervezetre.³⁴ Azonban a szervezet megalapítására Horthynak végül csak az 1920. március 1-én végbement kormányzói választását követően nyílt lehetősége, azonban ekkora már elképzelése széles körökben ismert volt.³⁵

A fentiekben leírtak alapján Horthy gondolatának tényleges megvalósítása csak 1920. márciusát követően kezdődött, melynek első lépése a nagybányai Horthy Jenő országgyűlési képviselő és báró Pap Géza, a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége ügyvezető igazgatója között lezajlott tárgyalások voltak.³⁶ A Horthy Jenő és Pap Géza között lezajlott megbeszélések eredménye egy tervezet volt, mely a Vitézi Rend alapjait fektette le és megalapozta a további tárgyalásokat. A további tárgyalásokba további személyek is bevonásra kerültek, akik az alábbiak voltak: nemes Magasházy László százados, első szárnysegéd, dr. Bartha Richárd kabinetirodai főnök, Richárd-Rostoczil Artur tábornagy,³⁷ dr. tarczali Szomjas Lajos földművelésügyi államtitkár, dr. alsómátyásfalvi Mattyasovszky Miklós földművelésügyi miniszteri tanácsos és dr. Börcsök Andor igazságügyi miniszteri osztálytanácsos.³⁸

Az 1920. június 21-én, Horthy Miklós elnöklete alatt zajlott megbeszélésen Börcsök került megbízásra, hogy dolgozza ki a haditelkek (későbbi nevén: vitézi telkek) jogi alapjait, illetve oszlassa el a telkek körül felmerülő kérdéseket és szövegezzon meg egy erről szóló miniszteri rendeletet.³⁹ A felkérés végeredményeként jött létre az 6.650/1920. M.E. számú

²⁶ BUZINKAY 1993, 88.; BUZINKAY–KÓKAY 2005, 182.

²⁷ BUZINKAY 1993, 88.

²⁸ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 183.

²⁹ BUZINKAY 1993, 96.; BUZINKAY – KÓKAY 2005, 179.

³⁰ BUZINKAY – KÓKAY 2005, 179.

³¹ BUZINKAY 1993, 105.

³² SIPOS 2004, 101.; BUZINKAY – KÓKAY 2005, 208.

³³ HELLEBRONTH 1941, 121.; Fekete 2011, 14–15.

³⁴ Vitézek Albuma 1939, 17–18.; HELLEBRONTH 1941, 9.; TÁTRAI 1997, 49.

³⁵ NÉGYESY 1999, 163.; KEREPESZKI 2013, 13.

³⁶ Vitézek Albuma 1939, 18.; NÉGYESY 1999, 163–164.; KEREPESZKI 2013, 14.

³⁷ A Vitézi Rend kortárs kiadványaiban, több esetben is hibásan táborszernagyként tüntetik fel.

³⁸ Vitézek Albuma 1939, 19.; HELLEBRONTH 1941, 9.

³⁹ HELLEBRONTH 1941, 9.; KEREPESZKI 2013, 14.

rendelet, amely a vitézi telkek alapítását és adományozását tette lehetővé, melyet széki gróf Teleki Pál miniszterelnök 1920. augusztus 10-én szentesített aláírásával és a Budapesti Közlöny 1920. augusztus 29-i számában jelent meg.⁴⁰ A rendelet még ugyanazon évben (1920) megerősítésre került, mivel az 1920. XXXVI. tc. 77. §-a hatályban fenntartotta.⁴¹

A törvényi háttér létrehozását követte a Vitézi Rend első tisztségviselőinek és későbbi törzskapitányainak kinevezése, melyet Teleki Pál 1920. szeptember 25-én jegyzett ellen, így elindítva az Országos Vitézi Szék munkáját.⁴² Ekkor az alábbi (későbbi törzskapitányok) lettek az Országos Vitézi Szék tagjai: szandai Sréter István tábornok, nemes Nagy Pál altábornagy, semjénfalvi Siménfalvy Tihamér nyugalmazott vezérkari testületbeli ezredes, tapolylucskay és külkemezey Bánó Kálmán alezredes, bilkei Lipcsey Márton őrnagy, sepsibaconi Toókos Gyula szolgálaton kívüli viszonybeli vezérkari testületbeli őrnagy, boldogasszonyfai Igmándy Hegyessy Géza testőrőrnagy, és nemes Magasházy László százados.⁴³ További kinevezésben részesültek: dr. Barsy Aladár miniszterelnökségi osztálytanácsos, dr. Szecsey József belügyminiszteri miniszteri tanácsos, dr. Mattyasovszky Miklós földművelésügyi miniszteri tanácsos, Tirczka Károly ezredes, dr. Börcsök Andor igazságügyi miniszteri osztálytanácsos, Pap Géza, a Magyar Földhitel Intézetek Országos Szövetségének ügyvezető igazgatója és gálócsi Gálócsy Zsigmond tartalékos főhadnagy, aki a Vitézi Rend (első) főszéktartója lett.⁴⁴

Az Országos Vitézi Szék még azon a napon (1920. szeptember 25-én) megtartotta alakuló ülését a Várpalota Mátyás termében, melyen Horthy Miklós elnökölt.⁴⁵ Ezen ülésen került sor a Vitézi Rend szabályzatának megalkotására is, melyet Horthy még azon a napot elfogadott és ki is adott.⁴⁶ A szabályzatban a legfontosabb tételek kerültek lefektetésre, mint például a leendő vitézek jogai és felelőssége, a Vitézi Rend felépítése, a felvételi kritériumok, valamint a vármegyei Vitézi Székek jogkörei.⁴⁷ A Vitézi Rend soraiban való jelentkezés lehetőségéről és kritériumairól szóló első hivatalos hirdetmény a Budapesti Közlöny 1920. december 18-i számában került közlésre.⁴⁸ Az Országos Vitézi Szék a felvételi kérelmek elbírálását 1921. március 18-án szabályozta, illetve ekkor kezdte kiválasztani az első megfelelő jelölteket.⁴⁹

A vitézi jelvény, az avatási szertartás és annak „kellékei”

Az Országos Vitézi Szék 1920. november 25-i ülésén határozta el, hogy a vitézek megkülönböztetésére, illetve a vitézi házak megjelölésére vitézi jelvényt rendszeresít, melynek megtervezésére nyílt pályázatot ír ki és a legjobb három pályázót pénzjutalommal díjazza.⁵⁰ A pályázati kiírást a Főszéktartóság 1920. december 11-én írta ki, melyre a pályamunkákat 1921. február 1-ig kellett beküldeni, melyeket február 6-án bírált el a zsűri.⁵¹ A beérkezett pályázatokat Horthy jelenlétében egy három tagú zsűri bíralt el, melynek dr. Csáky Dezső, az Országos Levéltár főigazgatója (és helyettes államtitkár), dr. Fejérpataky László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója és Nádler Róbert műegyetemi tanár, a Képzőművészek

⁴⁰ Vitézek Albuma 1939, 19.; HELLEBRONTH 1941, 9–10.; NÉGYESY 1999, 164.

⁴¹ Kis káté 1934, 9.; TÁTRAI 1997, 35.

⁴² HELLEBRONTH 1941, 10.; FEKETE 2011, 19–20.; KEREPESZKI 2013, 17–18.

⁴³ DARÓCZY 1921, 592–293.; FEKETE 2011, 19–20.

⁴⁴ Vitézek Albuma 1939, 19.; NÉGYESY 1974, 8

⁴⁵ DARÓCZY 1921, 592–593.; NÉGYESY 1974, 8.; KEREPESZKI 2013, 17–18.

⁴⁶ Vitézi Rend 1939, 19.; KEREPESZKI 2013, 17–18.

⁴⁷ KEREPESZKI 2013, 18.

⁴⁸ SZÉCSY et al. 1931, 74.; TÁTRAI 1997, 55.

⁴⁹ Vitézek Albuma 1939, 18.

⁵⁰ SZÉCSY et al. 1931, 76–77.

⁵¹ SZÉCSY et al. 1931, 77–78.; FEKETE 2011, 21.

Egyesületének elnöke alkottak.⁵² A zsűri Szilasi József iparművész tervét ítélte a legjobbnak, így Szilasi tekinthető a vitézi jelvény tervezőjének.⁵³

A vitézi jelvény nyílt pályázatának kihirdetési napján (1920. december 11.) bízta meg az Országos Vitézi Szék Toókos Gyulát, a 6. számú Vitézi Törzsszék törzskapitányát, hogy dolgozza ki a vitézavatás szertartásának részleteit.⁵⁴ Toókos a megelőző korok rendi avatásait tanulmányozta, s ezek után állította össze a ceremónia menetét. Az ekkor kidolgozott forgatókönyvet alkalmazták (kisebb eltéréseket leszámítva) az összes ünnepélyes vitézavatás során.⁵⁵ Emellett ő írta meg az eskü szövegét és tervezte meg a díszpajzsot, a címerkönyvet és a vitézek főkapitányának díszkardját (avató pallos), mellyel „A Hadúr nevében vitézzé ütötte” a feltételt nyert személyeket.⁵⁶

A díszkardot a kor egyik ismert kardkészítője, Pacholek György budapesti kardgyára készítette.⁵⁷ A kard hossza 100,5 cm volt, pengéje pedig egyenes és kétélű.⁵⁸ A penge egyik oldalára az „Első vitézzé ütés” feliratot, egy vitézi jelvényt és az „1921” évszámot gravírozták, míg a másik oldalára a „Nagybányai Horthy Miklós a Vitézek első Főkapitánya” szöveget gravírozták. A kard keresztvasát aranyozott rézlapból készítették, melynek végei csigavonalban kerültek visszahajtásra. A markolat cápabőr borítást kapott, melyet drótsodronnyal hét részre osztottak. A hüvely 91 cm volt, mely szintén cápabőr bevonatott kapott és felülről az egyik oldalán egy zománcozott, míg a másik oldalt egy gravírozott vitézi jelvény díszítette.⁵⁹

Az avatási díszpajzs ívelt és fémből készült, melynek alja csúcsos, míg felül hullámvonalban végződik, amelynek elején egy nagyméretű, színes vitézi jelvény helyezkedik el. Az eskükönyv bőr borítású, aminek a közepén található vitézi jelvény. Az eskü-asztalterítő zöld selyemből készült és közepén egy egymást keresztező tölgyfalombok és búzakalászkok voltak megtalálhatók, a négy sarkát pedig egy-egy vitézi jelvény díszítette.⁶⁰

Az 1920-as évek vitézavatásai

A vitézavatások sorát az 1921. május 22-én megrendezett zártkörű vitézavatás nyitotta, mely kis létszámú jelenlévő személlyel zajlott le a királyi várpalota Szent Jobb- (más néven Zsigmond-) kápolnájában.⁶¹ E zárt eseményen az első nyolc törzskapitány és feltételezhetően Gálócsy Zsigmond főszéktartó került avatásra, illetve ekkor került sor az első 24 vitézi telek adományozására is.⁶² A nyilvánosság előli elzárkózás miatt e vitézavatás nem került elemzésre, azonban fontos megemlékezni róla, mivel ez volt a Vitézi Rend történetének első avatása.

A második vitézavatása, mely egyben az első nyilvános és ünnepélyes avatás is volt, 1921. augusztus 21-én került megrendezésre a budai királyi várpalota várkertjének déli lejtőjén.⁶³ Ekkor avatták vitézzé többek között Habsburg–Lotaringiai József Ágost osztrák főherceg és magyar királyi herceget, Vén Zoltán Aranysarkantyús vitézt és báró Willerding Rezső gyalogsági tábornokot, a Katonai Mária Terézia Rend lovagját.⁶⁴ A következő avatásra 1922. augusztus 15-én (kedden) került sor a Margitszigeten, a Magyar Athletikai Club (továbbiakban: MAC) pályáján.⁶⁵ Az avatás eredetileg május 25-én (csütörtökön) került volna

⁵² SZÉCSY et al. 1931, 78.

⁵³ SZÉCSY et al. 1931, 78.

⁵⁴ SZÉCSY et al. 1931, 77.; TURBUCZ 2015, 117.

⁵⁵ SZÉCSY et al. 1931, 77–78.; ANGELOVICS 2014, 12.

⁵⁶ SZÉCSY et al. 1931, 77.; FEKETE 2011, 26.

⁵⁷ ANGELOVICS 2014, 13.

⁵⁸ FEKETE 2011, 26.

⁵⁹ FEKETE 2011, 24–26.; ANGELOVICS 2014, 13.

⁶⁰ SZÉCSY et al. 1931, 77.; FEKETE 2011, 26–27.

⁶¹ SZÉCSY et al. 1931, 81–84.; FEKETE 2011, 28.

⁶² SZÉCSY et al. 1931, 81–84.; ANGELOVICS 2014, 13.

⁶³ FEKETE 2011, 31.; ANGELOVICS 2014, 15.

⁶⁴ SZÉCSY et al. 1931, 342.; FEKETE 2014, 32.

⁶⁵ FEKETE 2011, 31.; KEREPESZKI 2013, 121.

megtartásra, azonban a szervezők elhalasztották és áthelyezték. A Vitézi Rend fennállása során ez volt az egyetlen ünnepélyes vitézavatás, amely hétköznapi kerületbe került megtartásra.⁶⁶ Emellett kiemelendő, hogy az évtized további éveiben szintén a MAC pályán kerültek megrendezésre az ünnepélyes vitézavatások.⁶⁷ A vitézavatások esetében kimutatható, hogy míg az 1921-es és 1922-es évben avatottak száma nem érte el az ezer főt, addig a 20-as évek további avatásain folyamatosan ezer fő feletti avatási létszám figyelhető meg.⁶⁸

Az 1920-as években lezajlott ceremóniák mindig azonos forgatókönyv alapján zajlottak, mely alól az 1926-os ünnepély képez kivételt.⁶⁹ A „hagyományos” forgatókönyvtől való eltérésre azért került sor, mert 1926-ban volt II. Rákóczi Ferenc születésének 250. évfordulója, melynek apropóján Kiss Etelka átnyújtotta az avatás idejére Horthynak a XIV. Lajos francia király által II. Rákóczi Ferencnek ajándékozott kardot.⁷⁰ Az alábbi „palloscsere” kivételével a Vitézi Rend összes ünnepélyes vitézavatásán a hivatalos avató pallos került használatra.⁷¹ Az avatási ceremóniák kezdetben (1921-ben és 1922-ben) augusztusban kerültek megrendezésre, így kapcsolódva Szent István és az államalapítás ünnepéhez, azonban a későbbiekben június közepén, Horthy születésnapja környékén voltak megtartva.⁷² A kormányzó születésnapjához (június 18.) két alkalommal is igen közeli időpontban volt megtartva az avatási ceremónia, mivel 1923-ban és 1928-ban is június 17-én tartották a vitézek avatását.⁷³ E két alkalom közül kiemelkedik az 1928. június 17-i avatás, ugyanis ebben az évben töltötte Horthy a hatvanadik életévét, melyből adódóan vitéz tiszabeői Hellebronth Antal, a vitézek főkapitány-helyettese (címzetes tüzérségi tábornok) ünnepi beszédében külön köszöntötte a Vitézi Rend nevében Horthyt.⁷⁴

Az évtized legdíszesebb avatása az 1929. június 16-i volt, melynek oka az volt, hogy az Országos Vitézi Szék és a korszak nagy sajtóorgánumai is az utolsó ünnepélyes vitézavatásaként híresztelték.⁷⁵ A híresztelés hatására kiemelkedően nagy volt az érdeklődés, így az avatásra csak névre szóló belépővel lehetett bejutni, melyeket a Budapest Székesfőváros Vitézi Széke Váci utca 62. szám alatti székhelyén árusított.⁷⁶ Horthy az ünnepi beszédében is kitért annak okára, hogy a tervek szerint mért az 1929-es az utolsó vitézavatás: *„A Vitézi Rend most lezárja a vitézek avatását, mert a szűkre szabott keretek között előbb arra kell gondolnunk, hogy az eddig már felavatott vitézek földhöz jussanak, és hogy azok számára, akik földjüket már megkapták, meg lehessen teremteni a mai nehéz helyzetben a gazdasági megerősödés feltételeit.”*⁷⁷ Végül ez az elképzelés nem valósult meg. A Vitézi Rend Horthy-kori történelmében még további négy (1930, 1934, 1936 és 1938) ünnepélyes vitézavatásra került sor.

A vitézavatások ábrázolása a sajtó hasábjain

Vizsgálatom során elsősorban a vitézavatásokról írt tudósításokat vettem górcső alá, az esetleges esemény bejelentő híreszteléseket nem. Ennek oka, hogy mérhetőnek csak a közvetlen beszámolókat bizonyultak, míg a „beharangozó” írások és az egyes kiemelkedő személyek avatásának a híre csak esetlegesen fordultak elő.

⁶⁶ FEKETE 2011, 40.

⁶⁷ ANGELOVICS 2014, 16–19.

⁶⁸ KERESZTESZKI 2013, 121.; ANGELOVICS 2014, 23.

⁶⁹ TURBUCZ 2015, 116.

⁷⁰ FEKETE 2011, 56–57.; ANGELOVICS 2014, 17.

⁷¹ FEKETE 2011, 57.

⁷² ANGELOVICS 2014, 13.; TURBUCZ 2015, 117.

⁷³ ANGELOVICS 2014, 23.

⁷⁴ FEKETE 2011, 70–71.; TURBUCZ 2015, 117.

⁷⁵ Vitézek Albuma 1939, 13.

⁷⁶ SZÉCSY et al. 1931, 247.; FEKETE 2011, 77–78.

⁷⁷ Vitézek Albuma 1939, 13.

A kiválasztott sajtóorgánumok közül *Az Est* volt az egyetlen lap, amely nem tudósított minden 1920-as vitézavatásról. A többi újság mind a kilenc esemény esetében élt tudósítással, igaz változó hosszúságban. Az avatások közül *Az Est* az 1924. június 15-én, a budapesti MAC pályán lezajlottat nem közvetítette. Sajnos ennek oka nem felderíthető. Jelenleg nem áll rendelkezésünkre olyan információ, amely alapján ez megállapítható lenne a beszámoló hiánya. Azonban ezen „mulasztást” leszámítva a többi ceremónia híre közlésre került *Az Est* hasábjain is. A hírek elhelyezkedését közelebbről megfigyelve az egyes lapszámok esetében kijelenthető, hogy az olvasók elsősorban nem a címlapon értesültek a történetekről. A leggyakrabban az 5. és 6. oldal adott helyet a vitézavatásról készült beszámolónak. A kutatás során, címlapon mindösszesen két esetben találok a vitézavatás tényével, melyek közül csak egy volt tudósítás,⁷⁸ míg a másik Dr. Farkas Elemér országgyűlési képviselő írása, mely a hadirokkantak avatásáról és e személyek felmagasztalásáról szól.⁷⁹ Azonban az alábbi két cikk nem tekinthető egy esetben sem a címlap fő híréként. Farkasnak e témában íródott cikke feltételezhetően oda vezethető vissza, hogy ő is harcolt az első világháborúban, először dragonyos főhadnagyként, majd századosként.⁸⁰ A cikkek pozicionálása az egyes lapszámokon belüli arra enged következtetni, hogy a vitézavatások híre nem számított élvonalbeli hírnek. Bár a Vitézi Rendet Horthy, mint államfő alapította és főkapitányként ő volt az első számú előjárója, mégis az avatásokat feltételezhetően másodlagos vagy harmadlagos hírként értelmezhetők a lapkiadók, mely magában hordozza azt a végeredményt, hogy nem a címlapot és az első oldalak valamelyikét használták elsődleges közlésnek.

A híradások leginkább függetlennek és tényyszerűnek tekinthetők. Érzelmi töltet nem mutatható ki az egyes híradások esetében. Bizonyos érzelmi jelenlét egy esetben *Az Est*-nél érezhető, ugyanis az 1929. június 16-án lezajlott vitézavatásról szóló beszámolójukban nagy pátoz és fennkölttség figyelhető meg, mely ad egy pozitív színezetet a vitézavatásnak, illetve a Vitézi Rendnek is.⁸¹ Az említett tudósítást leszámítva elsődlegesen adatközpontú írásokat figyelhetünk meg. Lejegyzésre kerülnek a fontosabb adatok, mint például a helyszín, az időpont, a fontosabb résztvevők és az avatottak száma, azonban az esemény értékelése nem történik meg. Azonban az adatok nem minden esetben pontosak. A legfontosabb alap adatok, vagyis az időpont és a helyszín pontosan kerül közlésre, viszont az avatottak száma pontatlan, melynek legjobb példája az 1921. augusztus 21-i, legelső ünnepélyes vitézavatás. A *8 Órai Újság*, *Az Est* és a *Budapesti Hírlap* név szerint közlik az ekkor felavatásra került tiszti vitézeket, illetve megemlítik, hogy 140 legénységi vitéz is avatásra került.⁸² E névsor és létszám közlése a Magyar Távirati Iroda jelentése alapján volt lehetséges, igaz csak *Az Est* tüntette fel forrását. Azonban egy másik kutatásom során, mely az 1921-es vitézavatás avatottjainak létszámát, névsorát és az avatottak (katonai és társadalmi) összetételét volt hivatott rekonstruálni és elemezni kiderült, hogy a nevek több esetben pontatlanul⁸³ kerültek közlésre, illetve a létszám és a vitézek belső eloszlása sem felel meg a valógnak.⁸⁴ Itt szeretném kiemelni, hogy bár a Magyar Távirat Iroda volt a forrás, azonban az eredmények tükrében egy lap sem ellenőrizte le a hitelességét. Ez determinálja azt, hogy a további létszámközlések esetében is feltételezhető a pontatlanság és a következtelenség, mely csorbítja a sajtóorgánumok hitelességét.

⁷⁸ A kormányzó több mint kétezer vitézt avatott fel. *Friss Újság*, 1929. jún. 18. 1.

⁷⁹ Könyörület vagy hála? *8 Órai Újság*, 1929. jún. 18. 1–2.

⁸⁰ KUN – LENGYEL – VIDOR 1932, 93., HAEFFLER 1940, 253.

⁸¹ A kormányzó felavatta az utolsó vitézeket. *Az Est*, 1929. jún. 18. 7–8.

⁸² Fölavatták az első vitézeket. *8 Órai Újság*, 1921. aug. 23. 5; Vitézavatás – Hadur nevében. *Az Est*, 1921. aug. 23. 3.; Vitézavatás – Hadur nevében! *Budapesti Hírlap*, 1921. aug. 28. 5.

⁸³ Például a tudósításban szereplő vitéz Molnár András valódi neve vitéz Molnár Endre.

⁸⁴ E kutatásom eredményei a Magyar Hadtudományi Társaság Szegedi Tagozatának „Konfliktusok. Múlt-jelen-jövő vonzásában.” című konferenciáján (2024.03.22.), illetve a Szegedi Történezhallgatók Egyesületének Hatodik Konferenciáján (2024.04.18.) hangzottak el.

A későbbi avatások esetében névszerinti felsorolásra nem került sor. Az avatottak közül csak esetlegesen fordul elő, hogy egy-egy személy neve kiemelésre kerülne. A kiemelt egyének esetében nem fedezhető fel semmilyen séma, hogy mi alapján kerültek kiválasztásra. Feltételezhetően a tudósító saját belátása szerinti döntésről, illetve esetlegesen a megemléített személynek a laphoz való viszonyáról lehet szó. Ennek tudható be, hogy például név szerint megemléítésre került az 1923. június 17-i avatás esetében a Tiszti Ezüst Vitézségi Éremet⁸⁵ elnyert Dr. giczei Diószeghy Gábor kúriai bíró és fia, giczei Diószeghy István avatása⁸⁶ vagy többek között az 1929. június 16-i ceremóniánál vitéz uzsoki báró Szurmay Sándor tábornok, vitéz jákfai Gömbös Gyula államtitkár⁸⁷ és vitéz jószáshelyi Purgly Emil⁸⁸ főispán is.⁸⁹ Kiseb érdekesség, hogy Földesi Lajost, *Az Est* kiadóhivatalának tisztviselőjét is vitézzé avatták 1929-ben, az első világháborús érdemeiért (Földesi kiemelése egyértelmű, hogy csak *Az Est*-nél betöltött szerepe miatt következett be).⁹⁰ Ezzel szemben Horthy Miklós két fiának, István 1922-es és Miklós 1924-es avatásának⁹¹ tényét nem emelték ki az újságok. Vagy éppen nem került kiemelésre vitéz Bajcsy-Zsilinszky Endre képviselő 1925-ös és vitéz bulcsi Janky Kocsárd, a Magyar Királyi Honvédség vezérkari főnökének 1926-os avatása,⁹² pedig e két személy a hivatásából és betöltött tisztjéből adódóan nem volt ismeretlen név a kortársak számára. A felsorolt példák alapján nem értekezhetünk arról, hogy egy-egy személy névszerinti megemléítése feltétlenül a magyar társadalmon belül betöltött szerepe miatt valósult meg.

A cikkek terjedelmét tekintve igen változóképp bontakozik ki, azonban főleg kisebb lélegzetvételű írásokról értekezhetünk. *Az Est*, a *Budapesti Hirlap* és a *8 Órai Ujság* egy-egy kivételtől eltekintve (átlagosan) fél oldalas cikkekben értesítik olvasóikat a vitézavatásokról. A legrövidebb híradásokat a *Friss Ujság* és a *Pesti Napló* adta, melyek szinte minden esetben néhány soros tudósítást (akár egy mondatot) jelentettek. Érzékeltetés céljából példaként szeretném idézni a *Pesti Napló* 1925-ös beszámolóját: „*A Margitszigeten vasárnap délelőtt avatta fel a kormányzó ünnepség keretében az új vitézeket: 305 tisztet, 1335 legénységet, 21 várományost és 54 hősi halottat.*”⁹³ Az általános megállapítások alól, minden sajtóorgánium figyelembevételére esetében az 1928. és az 1929. évi avatások tekinthetők kivételnek. E kivételek, minden esetben egy-egy rendkívüli szempontnak köszönhető. 1928-ban ünnepelte Horthy Miklós a 60. életévét, mely nagy sajtóvisszhanggal járt. Mivel az avatás június 17-én zajlott és Horthy június 18-án született, így a *Friss Ujság* és a *Pesti Napló* is az avatási aktust Horthy köszöntésének és ünneplésének hírére fűzte fel, így az avatás bár egy nagyobb terjedelmű közlésben került az olvasók elé, azonban másodlagos hírré szorult vissza.⁹⁴ Ezzel szemben a *Budapesti Hirlap*, *Az Est* és a *8 Órai Ujság* külön cikkben emlékezett meg a vitézavatásról, melyekben természetesen a 60. születésnap is helyet kapott, azonban nem került túlsúlyba.⁹⁵ Az 1929. évi vitézavatás pedig azért örvendhetett kiemelt médiafigyelemnek, mert a Vitézi Rend eredetileg ezzel a ceremóniával lekívánta zárni az ünnepélyes vitézavatások sorát, amíg nem oldják meg a már felavatott vitézek földdel való ellátását.⁹⁶ Ezen elképzelés az

⁸⁵ A kitüntetés hivatalos neve: Ezüst Vitézségi Érem I. osztálya tisztek számára.

⁸⁶ Vitézavatás a Margitszigeten. *8 Órai Ujság*, 1923. jún. 19. 3.; PEKÁR 1928, 46.

⁸⁷ Gömbös a vitézavatás időpontjában még honvédelmi államtitkár volt. A Bethlen-kormány hadügyminiszteri hivatalát 1929. november 10-től tölti majd be.

⁸⁸ Horthy Miklós feleségének, jószáshelyi Purgly Magdolnának az unokatestvére.

⁸⁹ Kétezeröttszáz vitézt avatott fel a kormányzó vasárnap. *Pesti Napló*, 1929. jún. 18. 2.

⁹⁰ A kormányzó felavatta az utolsó vitézeket. *Az Est*, 1929. jún. 18. 2.; SZÉCSY et al. 1931, 337.

⁹¹ PEKÁR 1928, 66.; SZÉCSY et al. 1931, 341.

⁹² PEKÁR 1928, 26.; 70.

⁹³ Rövidhírek. *Pesti Napló*, 1925. jún. 23. 14.

⁹⁴ Fényes keretek közt ünnepelték meg a kormányzó 60-ik születésnapját. *Friss Ujság*, 1928. jún. 19. 2.; Ezrek ünnepelték hétfőn Horthy Miklós kormányzó 60. születésnapját. *Pesti Napló*, 1928. jún. 19. 6.;

⁹⁵ „Hadúr nevében ...”. *Budapesti Hirlap*, 1928. jún. 19. 4.; Ezer vitézt avattak vasárnap a Margitszigeten. *Az Est*, 1928. jún. 19. 9.; „Legyetek ezután is mintaképei a magyar férfias erényeknek!” *8 Órai Ujság*, 1928. jún. 19. 4.

⁹⁶ Vitézek Albuma 1939, 13.; SZÉCSY et al. 1931, 247.; FEKETE 2011, 77–78.

újságok tudósításának tartalmában, illetve a cikkek címében is vissza köszönt. Jó példa rá a *Budapesti Hirlap* tudósításának címe: „Az utolsó vitézi avatás.”⁹⁷

A megjelent cikkek mellett fontos megnézni a képi ábrázolást is. A híradások végigtekintése után gyorsan láthatóvá válik, hogy csak elenyésző esetben kerülnek nyomtatásba olyan fotók, melyek a vitézavatás kapcsán keletkeztek. A *8 Órai Ujság* egyetlen esetben sem élt a képi megjelenés lehetőségével. A *Budapesti Hirlap* egyetlen esetben, az 1929-es avatási ceremónia esetében közöl fotókat (összesen három képet).⁹⁸ Ez az egyszeri kivétel feltételezhetően csak azért történt meg, mert az utolsó vitézavatásnak tudták a Vitézi Rend híresztelése miatt. A *Friss Ujság*ban szintén egy esetben közölt fotót, 1928-ban egy Horthy portrét, azonban fontos kiemelni, hogy nem a vitézavatással kapcsolatosan, hanem Horthy 60. születésnapjához kapcsolódóan.⁹⁹ Mivel az alábbi cikkben szerepel a vitézavatás híre is, azonban csak másodlagos hírként, így a portré fotó csak közvetetten értelmezhető a vitézavatás kapcsán. A lap kapcsán egy érdekes megállapítás, hogy közvetlen az avatás aktusáról nem közöl fotót, de például egy New Yorkban kifejlesztett nagyobb teherbírású repülőgépről igen, melyhez csak egyetlen egy mondatot fűztek: „Newyorkban most fejezték be egy 60 személyes, óriási utasszállító repülőgép építését, amelyet képünkön bemutatunk.”¹⁰⁰

A *Pesti Napló* összesen három vitézavatásnál, az 1922-es, az 1926-os és az 1928-as esetében közölt képi ábrázolást, azonban kiemelendő, hogy nem csak fotók értendők ez alatt. Ennek oka, hogy az 1922-es beszámolónál egy nagyméretű tusrajz került nyomtatásba.¹⁰¹ Ez az eset azért különleges a maga nemében, mert ez az egyetlen rajzos ábrázolása egy vitézavatásnak az öt újság beszámolóinak összegzése alapján. Az 1926-os és 1928-as avatási aktus képi ábrázolással való ellátása ahhoz köthető feltételezhetően, hogy mind a kettő esetben van egy-egy dolog, ami kiemelte ezen alkalmakat az avatások sorából. 1926-ban volt az az eset, hogy nem a „szabályos avató pallossal” történt a vitézek avatása, hanem II. Rákóczi Ferenc kardjával, melyet XIV. Lajos francia király ajándékozott számára egykoron.¹⁰² Azon elképzelést, miszerint a pallos csere teremthetett olyan alkalmat az újság szerkesztője számára, hogy érdemesnek találta fotóval való közlésre, az is alátámasztja, hogy az avatás pillanatát megörökítő fotó az alábbi mondattal került magyarázásra: „Horthy Miklós kormányzó Rákóczi kardjával vitézeket avat a Margitszigeten.”¹⁰³ Az 1928-as avatásnál (ahogy a *Friss Ujságnál* is) Horthy 60. születésnapja képezhette a cikk fotóval való ellátását.¹⁰⁴ Megjegyzendő, hogy bár a vitézavatás a cikken belül csak második helyen állt fontosság tekintetében, mégis a három fotó közül kettő is a vitézavatást ábrázolta és csak egy kép volt, ami nem köthető hozzá. Az *Est* összesen három alkalommal, az 1926-os, az 1928-as és az 1929-es avatások beszámolójánál közölt képeket.¹⁰⁵ E három alkalom lényegében mind egy-egy különleges momentumhoz vezethető vissza. 1926-ban II. Rákóczi Ferenc kardjával került sor az avatásra, 1928-ban Horthy 60 éves volt és 1929-ben lett volna az eredeti tervek alapján az utolsó ünnepélyes vitézavatás. Feltételezhetően e tények okozták, hogy csak az alábbi avatásoknál került be fotó is a beszámoló mellé (a tanulmány korábbi oldalain már részletesen kifejtésre került mind a három tény, így nem szeretnék önismétlés gyakorolni).

Összegzés

⁹⁷ Az utolsó vitézi avatás. *Budapesti Hirlap*, 1929. jún. 18. 3.

⁹⁸ Az utolsó vitézi avatás. *Budapesti Hirlap*, 1929. jún. 18. 3.

⁹⁹ Fényes keretek közt ünnepelték meg a kormányzó 60-ik születésnapját. *Friss Ujság*, 1928. jún. 19. 2.

¹⁰⁰ 60 személyes óriási, utasszállító repülőgép. *Friss Ujság*, 1927. jún. 28. 4.

¹⁰¹ Hétszáznegyven új vitézt avatott fel a kormányzó. *Pesti Napló*, 1922. aug. 17. 1–2.

¹⁰² FEKETE 2011, 56–57.

¹⁰³ Vasárnap 1592 vitézt avatott fel a kormányzó. *Pesti Napló*, 1926. jún. 22. 12.

¹⁰⁴ Ezek ünnepelték hétfőn Horthy Miklós kormányzó 60. születésnapját. *Pesti Napló*, 1928. jún. 19. 6.

¹⁰⁵ 1592 vitézt avatott fel a kormányzó. Az *Est*, 1926. jún. 22. 6.; Ezer vitézt avattak vasárnap a Margitszigeten. Az *Est*, 1928. jún. 19. 9.; A kormányzó felavatta az utolsó vitézeket. Az *Est*, 1929. jún. 18. 7.

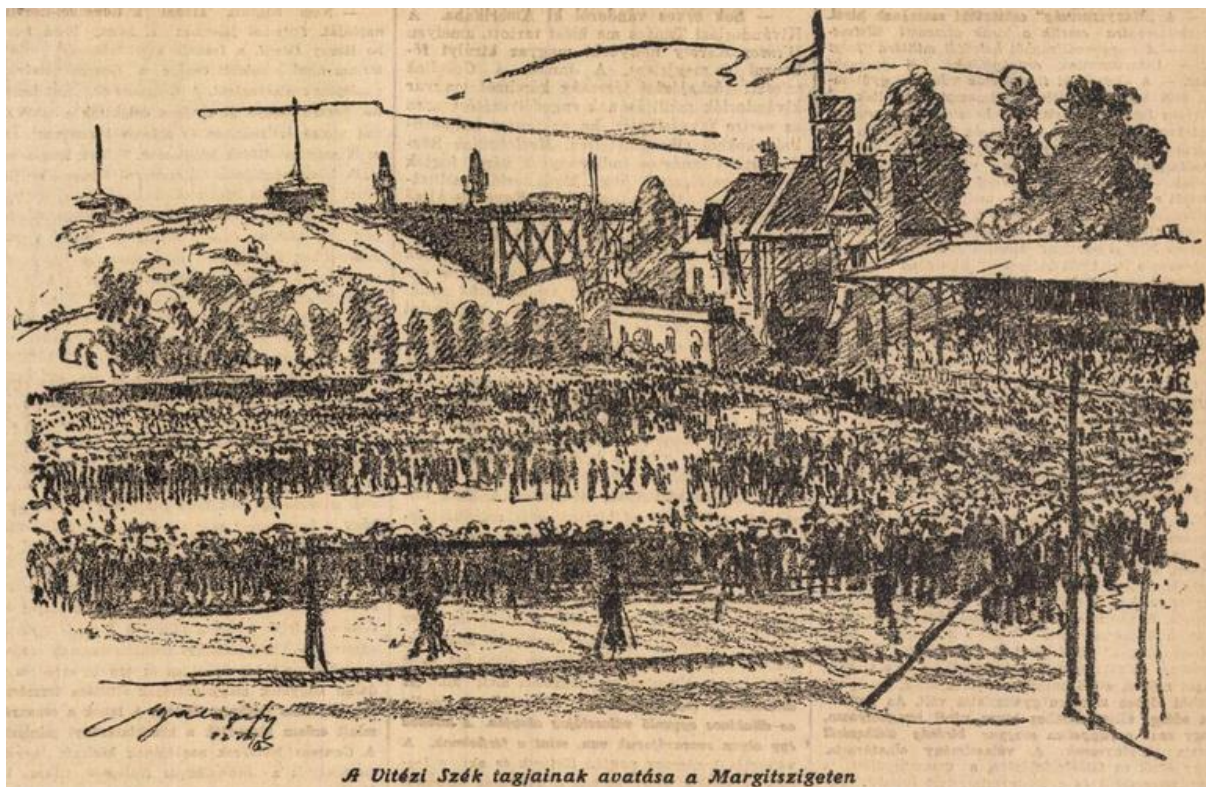
A Vitézi Rend a Horthy-kor egyik kivételezett helyzetben lévő szervezete volt. Ennek egyik oka, hogy Horthy hatalmának biztosítására is kívánta használni a vitézeket. Ebből adódóan a vitézi intézményt folyamatosan kiemelt pozícióban kívánták tartani, melynek részeként tagjait különböző állam kedvezményekkel segítették.

A Vitézi Rend folyamatos állami segítése és társadalmon belüli pozicionálása ellenére a sajtó csak részlegesen reagált a szervezet eseményeire, így a vitézavatásokra is. A tudósítások újságokon belüli elhelyezkedése alapján feltételezhetően a lapszerkesztők nem tartották kiemelkedő eseményeknek a vitézavatásokat. Legvalószínűbbnek az tűnik, hogy a kortárs lapok érzékelték a Vitézi Rend fontosságát a Horthy-kor során megfigyelhető belső adminisztráció esetében, de nem tartották társadalmilag feltétlen fontosnak. Ebből adódóan az avatásokat feltételezhetően másodlagos vagy harmadlagos hírként értelmezhatték a lapkiadók, mely magában hordozta azt, hogy az újságok elsődlegesen nem helyezték címlapra vagy az első oldalak egyikére a beszámolókat. Emellett a leközlött cikkek pontossága erősen megkérdőjelezendő. A helyszínt és az időpontot helyesen adták tovább a kortárs olvasóknak, de például az avatottak száma, a felavatott vitézek neve, illetve a belső összetételük tévesen került leközlésre. Erre a legfényesebb példa az 1921-es vitézavatás. Ez a tény megerősíti bizonyos mértékig, hogy a lapok nem tartották elsődleges hírnek az avatási aktust, hiszen a tudósítók nem ellenőrizték a tényeket és téves közléseket adtak le. Ez magában hordozza a lapok színvonalának csorbulását és bemutatja hanyagságukat.

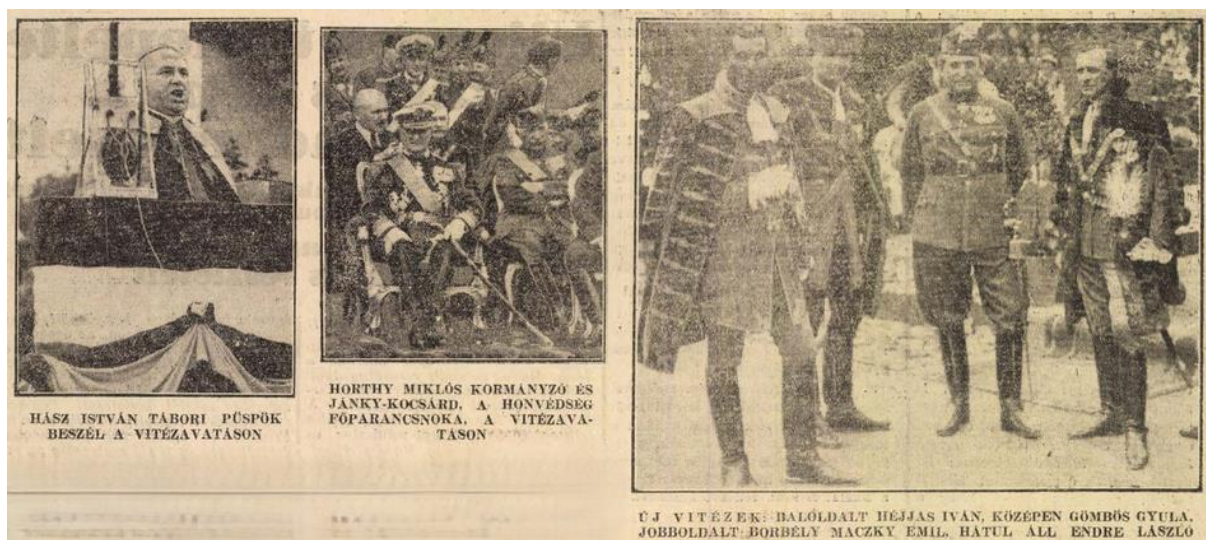
Névszerinti közlés tervezett módon csak az 1921-es, első ünnepélyes avatás során mutatható ki. Az összes többi avatásnál, ha elő is fordul vitézzé avatottak névszerinti megjegyzése, akkor azoknál nem mutatható ki egységes séma, hogy mi alapján éppen azok a személyek kiemelése volt fontos. Feltételezhetően a tudósító saját belátására bízta a lapok a döntést, illetve esetleges szempontként feltételezhető egy-egy személy, az adott laphoz való viszonya. Képi ábrázolás esetében egy esetleges alkalmazásról értekezhetünk csak. A *8 Órai Újság* egy esetben sem közölt sajtó fotót, azonban a többi újság esetében is csak elszórtan van képi megjelenítés. A *Friss Újság* esetében kiemelhető, hogy egy amerikai fejlesztésű repülőgépről is hamarabb közölt fényképet, mint a vitézavatások egyikéről. Ezen kívül, bár felfedezhető egy-egy esetben, hogy az aktuális avatás valamilyen különleges vonása miatt kerülnek fotók a beszámolók mellé, de ez sem jelenthető ki teljes bizonyossággal.

Összességében elmondható, hogy a Vitézi Rend egy jelentős intézmény volt Horthy kormányzósága alatt. Azonban a vitézavatások hírét nem tartották jelentős hírnek a kortárs lapok. Az avatási ceremóniák közlése mögött leginkább az húzódnak, hogy nem kívánták megkockáztatni a hatalommal való esetleges rossz viszonyt, mint sem az esemény fontossága.

Melléklet

1. kép: Az 1922. évi vitézavatás tusrajzzal történő ábrázolása.
Forrás: *Pesti Napló*, 1922. augusztus 17. 7.

3. kép: Képösszeállítás az 1929. évi vitézavatásról.
Forrás: *Az Est*, 1929. június 18. 7.

Bibliográfia

Sajtóforrások

8 Órai Ujság

Az Est

Budapesti Hirlap

Friss Ujság

Nyomtatott források

DARÓCZY 1921 = Daróczy Zoltán: A vitézi intézmény. *Magyar Katonai Közlöny*, 9. évf. (1921) 9. sz. 591–604.

HAEFFLER 1940 = Haeffler István (szerk.): Országgyűlési almanach. Az 1935–40. évi országgyűlésről. Budapest: A Magyar Távirati Iroda Rt. 1940.

HELLEBRONTH 1941 = Hellebronth Kálmán (szerk.): *Vitézi Rend története, szervezete és tagjainak névkönyve 1920–1941*. Budapest: [k.n.], 1941. Reprint: Onga: Nemzeti Örökség Kiadó, 2013.

Kis káté 1921 = *A Vitézi Intézmény kis kátéja*. I. kiadás. Budapest: Vitézi Szék, 1921.

Kis káté 1934 = *A Vitézi Rend kis kátéja*. V. kiadás. Budapest: Országos Vitézi Szék, 1934. Reprint: Onga: Nemzeti Örökség Kiadó, 2017.

KUN – LENGYEL – VIDOR 1932 = Kun Andor – Lengyel László – Vidor Gyula (szerk.): *Magyar országgyűlési almanach. A felsőház és képviselőház tagjainak életrajza és közéleti működése 1927–1932*. Budapest: Légrády Nyomda és Könyvkiadó Rt. 1932.

PEKÁR 1928 = Pekár Gyula (szerk.): *Vitézek évkönyve*. II. évfolyam. Budapest: „Vitézek évkönyve”, 1928. Reprint: Onga, Nemzeti Örökség Kiadó.

SZÉCSY et al. 1931 = Szécsy Imre – Oszlányi Kornél – Oszlányi József – Farkass Jenő (szerk.): *A tízéves Vitézi Rend 1921–1931*. Budapest: Országos Vitézi Szék szerkesztőbizottsága, 1931. Reprint: Pytheas Kiadó és Nyomda.

Vitézek Albuma 1939 = *Vitézek Albuma*. Budapest: Merkantil-nyomda, 1939.

Szakirodalom

ANGELOVICS 2014 = Angelovics Helga: Vitézavatások a két világháború között, 1921–1938. *Első Század*, 13. évf. (2014) tavasz. 9–27.

BUZINKAY 1993 = Buzinkay Géza: *Kis magyar sajtótörténet*. Budapest: Haza és Haladás Alapítvány, 1993.

BUZINKAY 2016 = Buzinkay Géza: *A magyar sajtó és újságírás története a kezdetektől a rendszerváltásig*. Budapest: Wolters Kluwer, 2016.

BUZINKAY – KÓKAY 2005 = Buzinkay Géza – Kókay György: *A magyar sajtó története I. A kezdetektől a fordulat évéig*. Budapest: Ráció Kiadó, 2005.

FEKETE 2011 = Fekete Ferenc: *A Vitéz Rend Története*. Szeged: HK Hermanos Kiadó, 2011.

KEREPESZKI 2013 = Kerepeszki Róbert: *A Vitézi Rend 1920–1945*. Máriabesnyő: Attraktor, 2013.

NÉGYESY 1974 = Négyesy László: *A vitézi rendről*. 1. kötet. Szeged: [k.n.], 1974.

NÉGYESY 1999 = Négyesy László: A vitézi rendről. In: Zádorné Zsoldos Mária (szerk.): *Zounk – A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár Évkönyve 14*. Szolnok: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár, 1999. 163–194.

SIPOS 2004 = Sipos Balázs: *A politikai újságírás mint hivatás. Nyilvánosság, polgári sajtó és a hírlapírók a Horthy-korszak első felében*. Budapest: Napvilág, 2004.

SIPOS 2011 = Sipos Balázs: *Sajtó és hatalom a Horthy-korszakban. Politika- és társadalomtörténeti vázlat*. Budapest: Argumuntum, 2011.

TÁTRAI 1997 = Tátrai Szilárd: A Vitézi Rend első évtizedének története. *Hadtörténelmi Közlemények*, 110. évf. (1997) 1. sz. 49–83.

TURBUCZ 2015 = Turbucz Dávid: *A Horthy-kultusz 1919–1944*. Budapest: MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2015.

The Depiction of the Knighthood Ceremonies in the Contemporary Hungarian Press of the 1920s

The Order of Vitéz was a newly established organization during the Horthy era, founded by Miklós Horthy. According to current research on the Horthy era, more than 27,000 individuals can be counted as members of the Order throughout this period, who were inducted into the Order during knighthood ceremonies. For this reason, the knighthood ceremonies can be considered one of the most important events of the organization.

The aim of my research is to present and analyze how various contemporary press outlets reported on the knighthood ceremonies of the 1920s in terms of their detail and accuracy. In doing so, I aim to show how authentically the readers received the events and whether any media outlet displayed bias in its coverage. The main source for my research is contemporary press, from which I have selected six newspapers for analysis: *8 Órai Ujság*, *Az Est*, *Budapesti Hírlap*, *Friss Ujság*, *Népszava*, and *Pesti Napló*. My selection criterion was to examine the reports from as many perspectives as possible. The content of the newspapers is complemented by the existing literature written on the subject.

In the first part of my publication, I present the selected contemporary press organs, thus presenting their interpretative frameworks. This is followed by an introduction to the establishment of the Vitézi Rend and the general history of the ceremonial knighthood, particularly with regard to the 1920s. After laying the foundational knowledge required for understanding my analysis, I then present the investigation and its results. Finally, I summarize the key conclusions drawn from my research.